ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ԳՈՐԻՍԻ ՅՈՒ. ԲԱԽՇՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԹԻՎ 3 ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ» ՊՈԱԿ

Ուսումնական հաստատության անվանումը

Հաստատում եմ
Տնօրենի Ժ/Պ Ս. Ավանեսյան
«_____» _____2024թ.

ՕՐԱՑՈՒՑԱՅԻՆ–ԹԵՄԱՏԻԿ ՊԼԱՆ

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ *Ես և շրջակա աշխարհը*

ԴԱՍԱՐԱՆ *3* ԿԻՍԱՄՅԱԿ *I, II* ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԻ *2024-2025* ԺԱՄԵՐԻ ՔԱՆԱԿԸ *34* (տարեկան) *1* (շաբաթական)

ԴԱՍԱԳՐՔԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ *Ես և շրջակա աշխարհը*

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ *Աստղիկ գրատուն* ՀԵՂԻՆԱԿ *Գ. Հովհաննիսյան, Փ. Դավթյան, Մ. Ղուկասյան*

ՈՒՍՈՒՑԻՉ *Նունե Գալստյան*

Քննարկվել, հավանության է արժանացել _____
մեթոդմիավորման _____ նիստում: Արձանագրություն թիվ _____

Մեթոդմիավորման նախագահ _____ *Ռիտա Շալունց*
(ստորագրություն) (ազգանուն, անուն)

Ուսումնական աշխատանքների գծով տնօրենի տեղակալ _____ *Սերգեյ Ավանեսյան*
(ստորագրություն) (ազգանուն, անուն)

№	ԴԱՍԻ ՎԵՐՆԱԳԻՐԸ	ԴԱՍԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	ԴԱՍԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ	ԳՐՔԻ ԷՋԸ	ԺԱՄԵՐԻ ՔԱՆԱԿԸ			ԺԱՄԿԵՏԸ
					ԸՆԴ	ՏԵՍ	ԳՈՐԾ	
ԹԵՄԱ 1	ԻՆՉՊԵՍ ԵՄ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ ԻՄ ԿՅԱՆՔԸ							
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	- Զարգացնել ժամանակն արդյունավետ տնօրինելու, նպատակները հստակեցնելու և ջանասիրության շնորհիվ իրականացնելու, ժամանակը սխալ տնօրինելու հետևանքները քննադատաբար վերլուծելու կարողությունները: - Ամրապնդել գիտելիքը ջրի՝ որպես հիգիենայի և առողջության պահպանման կարևորագույն գործոնի կարևորության ու նշանակության վերաբերյալ:							
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ	-Ուսումնասիրել ինքնության վերաբերյալ գաղափարներ, ներառյալ՝ իր և ուրիշների, տարբերակել ինքնությունը՝ ըստ սոցիալական և հուզական առանձնահատկությունների: -Գտնել ինքնարտահայտման և ինքնադրսևորման տարբեր եղանակներ: -Նշել սեփական կարողություններն ու հնարավորությունները, ինքնադրսևորվել: -Նկարագրել և կառավարել հույզերը, բացատրել, որ ուրիշներն էլ ունեն նույն հույզերը, ապրումակցել: -Տարբերակել անցյալում, ներկայում կատարված և ապագաում կատարվելիք իրադարձությունները իր կյանքի օրինակով, արդյունավետ տնօրինել ժամանակը:							
1	Ժամանակ: ժամանակի արդյունավետ տնօրինում: Աշխատանք, ժամանց, հանգիստ	1.Զարգացնել ժամանակն արդյունավետ տնօրինելու հմտություններ 2. Զարգացնել ժամանակը սխալ տնօրինելու հետևանքները քննադատաբար վերլուծելու կարողությունները:	1.Կարողանում է Ժամանակը արդյունավետ տնօրինել 2. Կարողանում է քննադատաբար մտածելով՝ նշել իր ժամանակի տնօրինման սխալներն ու դրանց հետևանքները:	4-12	1	1		
2	Նպատակ, նպատակի իրագործում: Ինչպես եմ որոշում կայացնում: Ծուլության հետևանքներն ու ջանասիրության օգուտները:	1.Զևավորել նպատակ, նպատակի իրագործմանն հասնելու կարողություններ և հմտություններ: 2. Զևավորել կարողություններ և հմտություններ որոշումներ կայացնելու ուղղությամբ: 3. Զևավորել կարողություններ և հմտություններ ծուլության հաղթահարման և ջանասիրության ցուցաբերման ուղղությամբ:	1.Գիտի ինչ է նպատակը, կարողանում է իրականացնել իր նպատակները : 2. Կարողանում է ինքնուրույն որոշումներ կայացնել: 3. Կարողանում է ջանասիրության շնորհիվ հաղթահարել ծուլությունը:	13-20	1	1		
ԹԵՄԱ 2	ՃԱՆԱՉԵՆՔ ՄԵՐ ՄԱՐՄԻՆԸ							
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	-Նախնական գիտելիք տալ մարդու օրգանների, օրգան համակարգերի և դրանցից յուրաքանչյուրի կարևոր գործառույթների մասին: -Ամրապնդել գիտելիքը ջրի՝ որպես հիգիենայի և առողջության պահպանման կարևորագույն գործոնի կարևորության ու նշանակության վերաբերյալ:							
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ	-Թվարկել զգայարանները, տարբերակել դրանցով ստացված տեղեկությունները՝ որպես աշխարհը ճանաչելու միջոց: -Նշել մարմնի մասերի գործառույթներն ու կազմության որոշ բնորոշիչներ: -Հարգել և ընդունել տարբերությունները, այդ թվում՝ հաշմանդամություն ունեցող և զարգացման առանձնահատկություններ ունեցող մարդկանց՝ ներառելով նրանց հնարավոր բոլոր գործընթացներում: -Տիրապետել անձնական հիգիենայի կանոններին, հիմնավորել հիգիենայի, ֆիզիկական ակտիվության և կոփման անհրաժեշտությունը՝ որպես առողջությունը պայմանավորող կարևոր գործոններ:							
3	Մարդը կենդանի բնության մասնիկն է: Մեր զգայարանները: Մեր զգայարանները (շարունակություն)	1.Զևավորել կարողություններ և հմտություններ մարդն որպես կենդանի բնության մասնիկ: 2. Զևավորել կարողություններ և հմտություններ մարդու օրգանների, օրգան համակարգերի և դրանցից յուրաքանչյուրի կարևոր գործառույթների մասին:	1. Գիտի, որ մարդը համարվում է կենդանի բնության մասնիկ: 2.Գիտի մարդու օրգանների, օրգան համակարգերի և դրանցից յուրաքանչյուրի կարևոր գործառույթների մասին:	21-26	1	1		
4	Մարդու ներքին օրգանները:	1.Զևավորել կարողություններ և	1. Գիտի մարդու օրգանների,	27-30	1	1		

	Մարդու գլխուղեղը: Մարդու նյարդային համակարգը	հմտություններ մարդու օրգանների, օրգան համակարգերի և դրանցից յուրաքանչյուրի կարևոր գործառույթների մասին: 2. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ մարդու գլխուղեղի և նյարդային համակարգի վերաբերյալ:	օրգան համակարգերի և դրանցից յուրաքանչյուրի կարևոր գործառույթների մասին: 2.Գիտի և տարբերակում է մարդու գլխուղեղը և նյարդային համակարգը:					
5	Մարդու մարսողության և շնչառության համակարգերը:	1.Զարգացնել գիտելիքներ մարդու մարսողության և շնչառական համակարգի վերաբերյալ:	1. Կարողանում է թվարկել և ցույց տալ մարդու մարսողական և շնչառական համակարգերը:	31-33	1	1		
ԹԵՄԱ 3	ԱՌՈՂՋ ՍՆՈՒՑՈՒՄ							
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	Պատկերացում տալ առողջ սննդի հիմնական բաղադրիչների, օրվա սննդակարգի, բուսական և կենդանական սննդի մասին՝ բացատրելով, որ առողջ սնունդն է մարմնի աճի և զարգացման հիմնական գործոնը, ինչպես նաև եռանդի, ֆիզիկական ակտիվության աղբյուրը:							
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ	-Բացատրել առողջ սնուցման բաղադրիչները՝ բամազանությունը, սննդակարգը, ընդունման պարբերականությունը և անվտանգությունը: -Բացատրել, որ սնունդը ապահովում է օրգանիզմի էներգիան, որն էլ ապահովում է ֆիզիկական ակտիվությունը: -Ներկայացնել ջրի նշանակությունը մարդու օրգանիզմի համար:							
6	Սննդի բազմազանության անհրաժեշտությունը: Առողջ սնունդ	1.Զարգացնել սննդի, սննդի բազմազնության և անհրաժեշտության մասին գիտելիքներ: 2. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ առողջ սննդի, բուսական և կենդանական սննդի մասին:	1.Գիտի առողջ սնուցման բաղադրիչները՝ բամազանությունը, սննդակարգը, ընդունման պարբերականությունը և անվտանգությունը: 2. Գիտի առողջ սննդի մասին և կարողանում է տարբերակել բուսական և կենդանական սնունդը:	34-38	1	1		
ԹԵՄԱ 4	ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐ							
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	Օգնել գիտակցելու, թե ինչ վտանգներ կարող են հանդիպել տանը, դպրոցում և փողոցում, բնության գրկում, ինչպես կողմնորոշվել արտակարգ իրավիճակներում:							
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ	Ցուցադրել տարբեր հնարավոր աղետների և արտակարգ իրավիճակների ժամանակ խուճապի չմատնվելու, կողմնորոշվելու, անվտանգության կանոնների և քայլերի հաջորդականության իմացություն, ցուցադրել առաջին օգնության պարզ եղանակներ:							
7	Վտանգները մեր շուրջը Բնական աղետներ: Առաջին օգնություն	1.Զարգացնել գիտելիքներ գիտակցելու, թե ինչ վտանգներ կարող են հանդիպել տանը, դպրոցում և փողոցում, բնության գրկում, ինչպես կողմնորոշվել արտակարգ իրավիճակներում: 2.Զարգացնել գիտելիքներ թե ինչ վտանգներ կարող են հանդիպել տանը, դպրոցում, փողոցում, բնության գրկում, դրանցից պաշտպանվելու կանոնները (երկրաշարժ, ջրհեղեղ, փոթորիկ, սողանք, կայծակ, հրաբխի ժայթքում): 3.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ արտակարգ իրավիճակներում արագ կողմնորոշվելու և առաջին օգնություն	1.Կարողանում է տարբերակել ինչ է վտանգները և արտակարգ իրավիճակների ժամանակ խուճապի չմատնվելով ցուցադրել առաջին օգնության պարզ եղանակներ: 2.Գիտի ինչ է վտանգը և ինչ վտանգների կարող է հանդիպել տանը, դպրոցում, փողոցում, բնության գրկում, դրանցից պաշտպանվելու կանոնները (երկրաշարժ, ջրհեղեղ, փոթորիկ, սողանք, կայծակ, հրաբխի ժայթքում): 3.Գիտի տարբեր հնարավոր աղետների և արտակարգ իրավիճակների ժամանակ խուճապի չմատնվելու, կողմնորոշվելու, առաջին օգնության պարզ	39-45	1	1		

			եղանակներ:					
8	**Թեմա 1-4-ի ամփոփում (բանավոր հարցում)**	Ստուգել աշակերտների գիտելիքները (1, 2, 3 , 4 թեմաներ)	Կարողանում է վերարտադրել անցած նյութը:		1		1	
ԹԵՄԱ 5	ՎՆԱՍԱԿԱՐ ՍՈՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ: ՎԱՐԱԿԻՉ ԵՎ ՈՉ ՎԱՐԱԿԻՉ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՈՒՄ							
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	Օգնել, որ սովորողները կարևորեն արդյունավետ գնումներ կատարելու նշանակությունը՝ գնելով առողջ սնունդ, ստուգելով արտադրման ժամկետները, խուսափելով տարբեր վարակիչ հիվանդություններից:							
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ	-Տարբերակել վնասակար սովորությունները, այդ թվում ծխելը, ալկոհոլ և այլ վնասակար նյութեր օգտագործելը, և խուսափել դրանցից, թվարկել որոշ վարակիչ հիվանդություններ և դրսևորել դրանց կանխարգելմանն ուղղված վարքագիծ: -Դրսևորել ռիսկերից խուսափելուն և առողջությանը միտված վարքագիծ:							
9	Վնասակար սովորությունները և մեր առողջությունը: Հիվանդություններ, պատվաստումներ:	1.Զարգացնել գիտելիքներ օգտակար և վնասակար սովորությունների, առողջության պահպանման մասին: 2.Զարգացնել գիտելիքներ վարակիչ հիվանդությունների, նախանշանների, պատվաստումների մասին:	1.Գիտի որոնք են վնասակար սովորությունները, այդ թվում ծխելը, ալկոհոլ և այլ վնասակար նյութեր օգտագործելը, և խուսափելով դրանցից պահպանել առողջությունը: 2.Գիտի որոշ վարակիչ հիվանդություններ և պատվաստումների միջոցով դրսևորել դրանց կանխարգելմանն ուղղված վարքագիծ:	46-52	1	1		
ԹԵՄԱ 6	ԴՊՐՈՑ							
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	-Օգնել հասկանալու, որ մարդկանց հետ հարաբերությունները կարևոր են, որ այդ փոխհարաբերություններում պետք է հստակ արտահայտել սեփական կամքը, ցանկությունները և երբեք թույլ չտալ որևէ բան առանց իր ցանկության, երբ դա կարող է վնասել իրեն: -Օգնել տարբերակելու առողջ, արդյունավետ շփումը անառողջ շփումից, բացատրել հետևանքները, տարբերել և հարգել մարդկանց միջև գոյություն ունեցող տարիքային, սեռային և այլ տարբերությունները:							
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ	-Պահպանել դպրոցական համակեցության կանոնները, բերել մեծահասակների և հասակակիցների վարքագծի դրական և բացասական ազդեցության օրինակներ, հստակ արտահայտել ցանկություններն ու կամքը, թույլ չտալ որևէ բան առանց իր ցանկության, երբ դա կարող է վնասել իրեն: -Կարևորել փոխօգնությունը, միմյանց հանդեպ բարեհաճ և փոխադարձ վստահության վրա հիմնված հարաբերություններ ստեղծելու կամք ցուցաբերել: -Բնութագրել, թե ինչպիսին պետք է լինի ընկերը, ո՞ր որակներն են բնորոշ լավ ընկերոջը, և համապատասխանել այդ բնութագրին, կարողանալ ձեռք բերել և պահպանել ընկերությունը: -Բացատրել, օրինակներ բերել, որ բոլոր մարդիկ կարող են ունենալ նախասիրություններ և հետաքրքրություններ, որոնք պայմանավորված են անհատական առանձնահատկություններով և անձնային որակներով:							
10	Իմ դպրոցը: Իմ վարքի կանոնները դպրոցում Իմ դասընկերները	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ դպրոցի, ինչ է դպրոցը, ինչու եմ դպրոց գնում և թե ինչ եմ անում դպրոցում: 2. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ դպրոցի վարքականոնների, կարգապահության , կարգուկանոնի և արդարության, իրավունքների դրանց պահպանման շուրջ: 3. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ ինչ է ընկերությունը, տարբերակելու առողջ (անառողջ), արդյունավետ շփումը ընկերների, դասընկերների հետ:	1.Գիտի ինչ կառույց է դպրոցը, ինչու է գալիս դպրոց, ինչ պետք է անի դպրոցում: 2.Կարողանում է պահպանել դպրոցական համակեցության կանոնները, վարքականոնները, կարգապահական կանոնները: 3.Գիտի և կարողանում է բնութագրել ինչպիսին պետք է լինի ընկերը, ընկերությունը: Տարբերակում է առողջ (անառողջ), արդյունավետ շփումը ընկերների, դասընկերների հետ:	53-59	1	1		
11	**Թեմա 5-6-ի ամփոփում (հարց ու պատասխան)**	1. Գնահատել սվորողների գիտելիքները (5, 6 թեմաներ)	1. Գիտի ինքնագնահատել:		1		1	

ԹԵՄԱ 7	ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐ							
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	-Բացատրել, թե ինչ են կենսական կարիքները, օրինակների միջոցով տարբերակել կարիքները պահանջներից, ցանկություններից, ցույց տալ կարիքների և իրավունքների կապը: -Բացատրել սոցիալական նորմերի, իրավունքների և պարտականությունների կապը՝ մեկնաբանելով այն հետևանքները, որոնք կարող են առաջանալ այս կամ այն իրավունքի խախտումից:							
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ	-Նկարագրել իրավունքների և քաղաքացիական պատասխանատվության հիմնական բաղադրիչները, որոնք հնարավորություն են տալիս հասարակությանը դուրս գալ ավելի զարգացած, ներդաշնակ ուղի: -Կանխատեսել իր և ուրիշների արարքների հնարավոր հետևանքները, գնահատել դրանք, ունենալ անձնական դիրքորոշում:							
12	Իմ պահանջմունքները: Իմ մտքերը:	1.Զարգացնել գիտելիքներ կենսական կարիքների, պահանջների, ցանկությունների մասին, ցույց տալ կարիքների և իրավունքների կապը: 2. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ ինչ է միտքը, ինչ՞, ինչու՞, ի՞նչ պատճառով են ծնվում մտքերը, եզրակացությունները:	1.Կարողանում է տարբերակել կենսական կարիքները, պահանջները, ցանկությունները, ցույց է տալիս կարիքների և իրավունքների կապը: 2. Գիտի ինչ է միտքը, կարողանում է միտք արտահայտել մտքի մասին, կատարում է եզրակացություններ:	60-64	1	1		
13	Իմ իրավունքները: Իմ իրավունքները (շարունակություն)	1.Ձևավորել գիտելիքներ սոցիալական նորմերի, իրավունքների և պարտականությունների կապը՝ մեկնաբանելով այն հետևանքները, որոնք կարող են առաջանալ այս կամ այն իրավունքի խախտումից:	1.Գիտի ինչ է սոցիալական նորմը, իր իրավունքները և պարտականությունները ու կարողանում է մեկնաբանել իրավունքի խախտումից առաջացած հետևանքները:	65-68	1	1		
ԹԵՄԱ 8	ԿՈՆՖԼԻԿՏ							
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	Տարբերել բռնության տարբեր դրսևորումները հասակակիցների և մեծահասակների կողմից մինչև (դաժան վերաբերմունք, ֆիզիկական և հոգեբանական ճնշում, բռնություն, հալածանք, բուլլինգ՝ պարբերաբար կրկնվող բռնություն):							
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ	Բացառել, որ բոլոր մարդիկ օգնության և պաշտպանված լինելու իրավունք ունեն: Պատրաստակամ լինել օգնելու ընկերոջը, եթե նրան բռնության են ենթարկում: Իմանալ թե մեծերից ում կարող են վստահել իր կամ ընկերոջ հետ պատահածի մասին:							
14	Իմ փոխադարձ շփումները: Ինչպիսի՞ն լինել: Կոնֆլիկտներ	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ շփման, հաղորդակցման, ինչպես նաև խոսքային և ոչ խոսքային, ժեստային հաղորդակցման, ուղղությամբ: 2.Զարգացնել գիտելիքներ ինչպիսի՞ն լինել հարցի շուրջ: 3.Զարգացնել գիտելիքներ կոնֆլիկտի մասին:	1.Կարողանում և ապահովում է շփում, հաղորդակցում, ինչպես նաև գիտի խոսքային և ոչ խոսքային, ժեստային հաղորդակցման հմտությունները: 2.Գիտի և կարողանում է բնութագրել ինքն իրեն: 3.Գիտի ինչ է կոնֆլիկտը և թե ինչպես պետք է հաղթահարել կոնֆլիկտը:	69-75	1	1		
15	**Թեմա 8-9-ի ամփոփում (հարց ու պատասխան)**	Բանավոր հարցումով գնահատել աշակերտների գիտելիքները (7, 8 թեմաներ)	Կարողանում է վերարտադրել անցած նյութը:		1		1	
ԹԵՄԱ 9	ՄԵՐ ԿԱՆԱՉ-ԿԱՊՈՒՅՏ ՄՈԼՈՐԱԿԸ							
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	-Նախնական գիտելիք տալ աստղային երկնակամարի, Արեգակնային համակարգի, մոլորակների, Երկրի պտույտի և դրանով պայմանավորված պարբերական փոփոխությունների մասին: -Բացատրել, որ Արեգակի շուրջ պտտվող ութ մոլորակներից մեկը՝ Երկիր մոլորակն է, խորացնել պատկերացումը գլոբուսի՝ որպես Երկրի գնդաձև մոդելի մասին և դրա վրա ցուցադրել, թե ինչպես է Երկրի պտույտն իր առանցքի շուրջը պայմանավորում գիշերվա և ցերեկվա հերթագայությունը Երկրի վրա: -Բացատրել, որ Արեգակի ջերմությունն է Երկրի վրա կյանքը պահպանող կարևորագույն գործոնը:							
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ	-Տարրական պատկերացում ունենալ Արեգակնային համակարգի՝ մոլորակների, Երկրի, Լուսնի մասին: -Դիտարկել գլոբուսը՝ որպես երկրի մոդել և ցուցադրել, թե ինչպես է Երկրի պտույտն Արեգակի և իր առանցքի շուրջը պայմանավորում գիշերվա և ցերեկվա							

		հերթագայությունը: -Ցուցադրել, որ այն ամենը, ինչ սկսում է շարժվել, շարժվում է որևէ ուժի շնորհիվ, և կան մարմինը շարժման մեջ դնելու տարբեր եղանակներ (ձգել, հրել տարբեր ուժերով և ուղղություններով): -Բացատրել, որ մարմիններն ընկնում են երկրի ձգողականության պատճառով:						
16	Աստղեր, Արեգակ: Երկիր, Լուսին:	1.Զնավորել կարողություններ և հմտություններ աստղային երկնակամարի, Արեգակնային համակարգի, մոլորակների մասին: 2.Զնավորել կարողություններ և հմտություններ ինչ է արեգակը, մոլորակները, արեգակնային համակարգը, լուսինը, բնական արբանյակը:	1.Գիտի և պատկերացում ունի աստղային երկրակամարի, Արեգակնային համակարգի՝ մոլորակների մասին: 2.Գիտի ինչ է արեգակը, մոլորակները, արեգակնային համակարգը, լուսինը, բնական արբանյակը:	3-10	1	1		
17	Գլոբուս, քարտեզ: Գիշեր-ցերեկ:	1.Զարգացնել գիտելիքներ ինչ է գլոբուս, Ինչ կարող է պատմել գլոբուսը, կիսագնդերի քարտեզը, ինչով են նման և ինչով են տարբեր: 2.Զնավորել կարողություններ և հմտություններ գիշերվա և ցերեկվա հերթափոխությունը, ինչպես է առաջանում գիշերը և ցերեկը:	1.Գիտի ինչ գլոբուսը, Ինչ կարող է պատմել գլոբուսը, կիսագնդերի քարտեզը, դրանցից յուրաքանչյուրի նմանությունները և տարբերությունները: 2.Գիտի գիշերվա և ցերեկվա Հերթափոխության և թե ինչպես է առաջանում գիշերը և ցերեկ:	11-15	1	1		
18	Տարվա եղանակների առաջացումը: Երկրի ձգողականություն, մարմինների անկում:	1.Զարգացնել գիտելիքներ տարվա եղանակների գլխավոր պատճառների, ինչ է տարին, ինչու է տարվա եղանակների հերթափոխ տեղի ունենում, ինչ փոփոխություն է տեղի ունենում տարվա ընթացքում: 2. Զնավորել կարողություններ և հմտություններ երկրի ձգողականության, մարմինների անկման և թե ինչպես են տիեզերական ձգողականության շնորհիվ մոլորակները պտտվում են Արեգակի, լուսնի, երկրի շուրջը	1.Գիտի ինչ է տարին, տարվա եղանակների գլխավոր պատճառների, ինչու է տարվա եղանակների հերթափոխ տեղի ունենում, ինչ փոփոխություն է տեղի ունենում տարվա ընթացքում: 2.Գիտի երկրի ձգողականության, մարմինների անկման ինչպես նաև գիտի, որ տիեզերական ձգողականության շնորհիվ մոլորակները պտտվում են Արեգակի, լուսնի, երկրի շուրջը:	16-21	1	1		
19	**Ամփոփում (Գործնական աշխատանք)**	Ստուգել աշակերտների գիտելիքները:	Կարողանում է թեմայի վերաբերյալ ցուցաբերել կարողություններ և հմտություններ:		1		1	

ԹԵՄԱ 10	ՀԵՏԱԶՈՏԵՆՔ ՄԵՐ ՄՈԼՈՐԱԿԸ
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	-Օգնել հասկանալ ջրի կենսական նշանակությունը մարդու, կենդանիների, բույսերի կյանքում՝ խոսելով Երկիր մոլորակի քաղցրահամ ջրի պաշարների սահմանափակության և այլ բնական պաշարները խնայողաբար օգտագործելու մասին: -Գաղափար տալ երկրի օդային թաղանթի, դրա կենսական նշանակության մասին: - Ծանոթացնել Երկրի գնդաձև մոդելին, գլոբուսին և քարտեզին՝ դրանց վրա ցույց տալով մայրցամաքներն ու օվկիանոսները, ներկայացնել պայմանական նշանների և մասշտաբի գաղափարը: -Բացատրել հողի կազմությունը, երկրի մակերևույթի հիմնական ձևերը, բնորոշել, նկարագրել շրջապատի ռելիեֆի տարբեր ձևերը: -Բացատրել գիշեր-ցերեկ երևույթը, նկարագրել բնության որոշ երևույթներ: -Գաղափար տալ հորիզոնի, հիմնական և միջանկյալ կողմերի մասին:
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ	-Նկարագրել երկրի մակերևույթի հիմնական ձևերը, բնորոշել շրջապատի ռելիեֆի տարբեր ձևերը՝ լեռներ, հարթավայրեր: -Ներկայացնել անկենդան բնության նշանակությունը կենդանիների, բույսերի և մարդկանց կյանքում: -Ներկայացնել մարդկանց, բույսերի և կենդանիների համար ջրի կենսական նշանակությունը, երկրագնդի վրա քաղցրահամ ջրի սահմանափակությունը, աղտոտման

		խնդիրը, ջրի տնտեսման, արդյունավետ օգտագործման անհրաժեշտությունը: -Բացատրել, որ երկրագունդը շրջապատված է օդային թաղանթով, որը կենսական նշանակություն ունի: -Գլոբուսի և քարտեզի վրա ցույց տալ մայրցամաքները և օվկիանոսները: Ցույց տալ հորիզոնի հիմնական և միջանկյալ կողմերը, կողմնորոշվել դրանցով, կարողանալ օգտվել կողմնացույցից, կոմնորոշվել տեղանքում այլ կողմնորոշիչներով: Ճանաչել հատակագծի որոշ պայմանական նշաններ: -Նկարագրել բնության մեջ տեղի ունեցող պարբերական երևույթները (տարվա եղանակներ, գիշեր-ցերեկ) և այդ փոփոխություններով պայմանավորված այլ բնական երևույթներն ինչ ազդեցություն են ունենում բնության վրա: -Ներկայացնել, թե մարդու գործունեությունն ինչպես է ազդում շրջակա միջավայրի և կենսաբազմազանության վրա: Պատկերացում ունենալ բնության աղտոտվածության և առողջության կապի մասին: -Կարևորել աղբի տեսակավորման, վերամշակման, երկրորդային օգտագործման և թափոնների վերամշակման անհրաժեշտությունը բնապահպանության և խնայողության տեսանկյունից:						
20	Երկիր մոլորակի բազմազանությունը: Օվկիանոսներ և Մայրցամաքներ	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ երկիր մոլորակի, բնության բազմազանության, երկիր մոլորակի հարստությունների և դրանցից օգտվելու ուղղությամբ: 2. Զարգացնել գիտելիքներ օվկիանոսների, մայրցամաքների, կղզիների մասին, ինչու են երկիրը համարում << Կապույտ մոլորակ>>	1.Գիտի երկիր մոլորակի, բնության բազմազանության, երկիր մոլորակի հարստությունների և դրանցից օգտվելու կանոնները և անհրաժեշտությունը: 2.Գիտի օվկիանոսների, մայրցամաքների, կղզիների մասին, Կարողանում է բացատրել ինչու են երկիրը համարում << Կապույտ մոլորակ>> :	25-32	1	1		
21	Երկրի մակերևույթի հիմնական ձևերը: Հորիզոն, կողմնորոշում: Կողմնացույց	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ ինչ է հարթավայրը, բլուրը, լեռը, ինչ մասերից են կազմված բլուրը և լեռը: 2.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ ինչ է հորիզոնը, հորիզոնի հիմնական կողմերը, կողմնացույցը, արևի օգնությամբ ինչպես կարելի է որոշել հորիզոնի կողմերը, կողմնորոշվել:	1.Գիտի ինչ է հարթավայրը, լեռը, բլուրը, կարողանում է տարբերակել դրանց մասերը: 2.Գիտի ինչ է հորիզոնը, հորիզոնի հիմնական կողմերը, կողմնացույցը, կարողանում է արևի օգնությամբ որոշել հորիզոնի կողմերը, կողմնորոշվել:	33- 38	1	1		
22	Հող: Ջուրը բնության մեջ: Ջուրը պետք է մաքուր լինի:	1.Զարգացնել գիտելիքներ ինչ է հողը, հումուսը, ինչպես է գոյանում հողը, ինչով է պայմանավորված հողի գույնը, հողի մշակում: 2.Զարգացնել գիտելիքներ ջրի, ջրի օգտակարության և թե բնության մեջ ջուրը ինչ վիճակներում է հանդիպում: 3.Զարգացնել գիտելիքներ ջրի մաքրության մասին,ինչպես աղտոտումից պահպանել աղբյուրների, ջրհորների, լճակների ջրերը, ինչպես խնայել ջուրը:	1.Գիտի ինչ է հողը, հումուսը, ինչպես է գոյանում հողը, հողի գույնը ինչ հանգամանքներով է պայմանավորված, ինչպես մշակել հողը: 2.Գիտի ինչ է ջուրը, բացատրում է ջրի օգտակարությունը, կարողանում է բացատրել ջուրը ինչ վիճակներում է հանդիպում բնության մեջ: 3.Գիտի ինչպես մաքուր պահել ջուրը, ջրի տնտեսման, արդյունավետ օգտագործման անհրաժեշտությունը:	39-51	1	1		
23	Օդը և դրա հատկությունները: Օդը պետք է մաքուր լինի:	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ ինչ է օդը, թթվածինը, ածխաթթու գազը, ծանոթացնել օդի զարմանալի հատկություններին: 2.Զարգացնել գիտելիքներ ինչ են շնչում և արտաշնչում կենդանի օրգանիզմները, օդի մաքրության պահպանման անհրաժեշտություն:	1.Գիտի ինչ է օդը, թթվածինը, ածխաթթու գազը, կարողանում է բացատրել օդի զարմանալի հատկությունները: 2.Գիտի ինչ են շնչում և արտաշնչում կենդանի օրգանիզմները, բացատրում է օդի մաքրության պահպանման	52-57	1	1		

			անհրաժեշտություն։					
24	Բնության երևույթներ։ Փոխադարձ կապերը բնության մեջ։ Բնությունը և մարդը։	1.Զարգացնել գիտելիքներ բնության, բնության երևույթների և ինչ խմբերի են բաժանվում բնության երևույթները։ 2.Զարգացնել գիտելիքներ բնության բաղադրիչների, սնդային շղթայի և բնական միջավայրի պահպանության շուրջ։ 3.Զարգացնել գիտելիքներ կենդանի և անկենդան բնության մասին, ինչ է արգելոց և ինչ նպատակով են ստեղծվում դրանք։	1.Գիտի բնության, բնության երևույթների մասին և կարողանում է բացատրել ինչ խմբերի են բաժանվում բնության երևույթները։ 2.Գիտի բնության բաղադրիչների, սնդային շղթայի և բնական միջավայրի պահպանության մասին։ 3.Գիտի կենդանի և անկենդան բնության մասին, կարողանում է բացատրել ինչ է արգելոց և ինչ նպատակով են ստեղծվում դրանք։	58-70	1	1		
25	**Ամփոփում (Խմբային աշխատանք)**	1.Զնավորել կարողություններ և հմտություններ խմբային աշխատանքներ կատարելով ամփոփել թեման։	1. Կարողանում են խմբային աշխատանք կատարելով ամփոփել թեման։		1		1	
ԹԵՄԱ 11	ՄԵՐ ՄՈԼՈՐԱԿԻ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԸ							
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	-Գաղափար տալ երկրագնդի տարբեր տեղանքներին բնորոշ կենդանական, բուսական աշխարհի և մարդկանց բազմազանության մասին՝ բացատրելով նաև, որ կենդանիներն ու բույսերը հարմարվում են իրենց կենսամիջավայրին և այդ միջավայրում ամեն ինչ փոխկապված է։ - Ծանոթացնել բույսերի կառուցվածքին՝ նկարագրելով դրանց հիմնական գործառույթները, հետազոտելով, ներկայացնեով սերմերի ծլման, աճի գործընթացը և դրա համար անհրաժեշտ պայմանները։ -Օգնել գիտակցելու մարդու գործունեության ազդեցությունը բնության վրա, բնության դերը մարդու կյանքում։							
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ	-Տարբերակել և բնութագրել կենդանի և անկենդան բնության օբյեկտները, դրանց փոխկապվածության և փոխազդեցությունների օրինակներ բերել։ -Ներկայացնել տարբեր բնական գործոնների ազդեցությունը բույսերի աճի և զարգացման վրա՝ հող, ջուր, օդ, լույս, ջերմություն։ -Բնութագրել տարբեր տարածքներին բնորոշ կենդանիների, բույսերի և մարդկանց բազմազանությունն ու միջավայրին հարմարվողականությունը, այդ բազմազանության պահպանության անհրաժեշտությունը։ -Նկարագրել, հիմնավորել, որ բնության մեջ գտնվող բուսական և կենդանական տեսակները դասակարգվում են ըստ տարբեր բնութագրերի։ -Տարբերակել և նկարագրել բույսերի հիմնական մասերը, նկարագրել դրանց հիմնական գործառույթները, հետազոտել, ներկայացնել սերմերի ծլման, աճի գործընթացը և անհրաժեշտ հիմնական պայմանները։ -Բացատրել և ընդհանրացնել, որ բոլոր կենդանի օրգանիզմները բազմանում և առաջացնում են իրենց նման, բայց ոչ կրկնօրինակ սերունդ։ -Բացատրել, թե մարդը, կենդանիները և բույսերը որտեղից են ստանում իրենց սնունդը, նշելով, որ մարդը և կենդանիները սնվում են բույսերով կամ այլ կենդանիներով, սնման շղթաների պարզ օրինակներ բերել։							
26	Մարդը երկրի վրա։	1.Զնավորել կարողություններ և հմտություններ գիտակցելու մարդու գործունեության ազդեցությունը բնության վրա, բնության դերը մարդու կյանքում։	1.Կարողանում է բացատրել մարդու գործունեության ազդեցությունը բնության վրա, բնության դերը մարդու կյանքում։	71-73	1	1		
27	Երկրագնդի բույսերն ու կենդանիները։ Բույսերի բազմազանությունը։	1.Զնավորել կարողություններ և հմտություններ երկրագնդի բույսերի և կենդանիների մասին, ջերմասեր, լուսասեր, ստվերասեր բույսեր, նմանություններն ու տարբերությունները։ 2.Զարգացնել գիտելիքներ բույսերի բազմազանության՝ խոտաբույսեր, թփեր, ծառեր, նրանց նմանությունները և տարբերությունները։	1.Գիտի երկրագնդի բույսերի և կենդանիների մասին, կարողանում է բացատրել ջերմասեր, լուսասեր, ստվերասեր բույսեր, նմանություններն ու տարբերությունները։ 2.Գիտի բույսերի բազմազանության՝ խոտաբույսեր, թփեր, ծառերի մասին, կարողանում է բացատրել նրանց նմանությունները և	74- 78	1	1		

			տարբերությունները:					
28	Բույսերի հիմնական մասերը: Սերմերի ծլեցումը:	1.Զարգացնել գիտելիքներ նկարագրելու բույսերի հիմնական մասերը, դրանց հիմնական գործառույթները 2.Զարգացնել գիտելիքներ ներկայացնելու սերմերի ծլման, աճի գործընթացը և անհրաժեշտ հիմնական պայմանները:	1.Գիտի բույսերի հիմնական մասերը, կարողանում է բացատրել դրանց հիմնական գործառույթները: 2. Գիտի սերմերի ծլման, աճի գործընթացի մասին և կարողանում է բացատրել անհրաժեշտ հիմնական պայմանները:	79-84	1	1		
29	Կենդանիների բազմազանությունը. միջատներ, ձկներ:	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ միջատների, ձկների, ինչով են միմյանցից տարբերվում միջատներն ու ձկները:	1.Գիտի միջատների, ձկների մասին, կարողանում է միմյանցից տարբերակել:	85-87	1	1		
30	Երկկենցաղներ, սողուններ: Թռչուններ, կաթնասուններ:	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ երկկենցաղների, սողունների մասին, որ կենդանիներն են պատկանում սողունների խմբին, ինչ նմանություններ ունեն սողունները և երկկենցաղները: 2.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ որ կենդանիներն են մտնում թռչունների խմբի մեջ, ինչպես են բազմանում թռչունները, ինչու են չվում թռչունները, որ կենդանիներն են կոչվում կաթնասուններ:	1.Գիտի երկկենցաղների, սողունների մասին, որ կենդանիներն են պատկանում սողունների խմբին, կարողանում է բացատրել ինչ նմանություններ ունեն սողունները և երկկենցաղները: 2.Գիտի, որ կենդանիներն են մտնում թռչունների խմբի մեջ, ինչպես են բազմանում թռչունները, ինչու են չվում թռչունները, կարողանում է բացատրել, որ կենդանիներն են կոչվում կաթնասուններ:	88-94	1	1		
31	Բույսերի բազմացումը:	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ ինչպես են փոշոտվում բույսերի ծաղիկները, ինչ նշանակություն ունի փոշոտումը բույսերի կյանքում:	1.Գիտի ինչպես են փոշոտվում բույսերի ծաղիկները, կարողանում է բացատրել ինչ նշանակություն ունի փոշոտումը բույսերի կյանքում:	95-96	1	1		
32	Կենդանիների Բազմացումը	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ ինչ է կենդանիների բազմացումը, ձվադրումը, ձկնկիթը, գորտնկիթը:	1.Կարողանում է բաղատրել ինչ է կենդանիների բազմացումը: Գիտի ինչ է ձվադրումը, ձկնկիթը, գորտնկիթը:	97-100	1	1		
33	Վերացող բուսատեսակների ու կենդանատեսակների պահպանումը: «Կարմիր գիրք»	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ «Կարմիր գրքի» շուրջ, ինչպես պատրաստել պաստառ «Կարմիր գիրք» վերնագրով:	1.Գիտի ինչ է «Կարմիր գիրքը», կարողանում է պատրաստել պաստառ «Կարմիր գիրք» վերնագրով:	101-103	1	1		
34	**Ամփոփիչ գրավոր աշխատանք** **Ինքնաստուգման թերթիկ**	1. Ստուգել աշակերտների գիտելիքները:	1. Կարողանում է ինքնաստուգել:		1		1	
				ԸՆԴԱՄԵՆԸ	***34***	***28***	***6***	